

Силабус освітнього компоненту **МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ**

Рівень вищої освіти – **перший (бакалаврський) рівень**
Освітньо-професійна програма – **Правоохоронна діяльність**
Рік навчання: **2025–2026**, Семестр: **2**
Кількість кредитів: **денна ф/н - 4, заочна ф/н - 4**
Обсяг годин: **денна ф/н - 120, заочна ф/н - 120**
Мова викладання: **українська**
Підсумковий контроль – **екзамен**
Форма проведення занять – **лекції, семінарські заняття**

Назва освітнього компоненту	<u>Міжнародні стандарти захисту прав людини</u> International standards for the protection of human rights
Викладач	Юрчишин Наталія Геннадіївна , кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародного, конституційного та адміністративного права Івано-Франківського навчально-наукового юридичного інституту Національного університету «Одеська юридична академія» Івано-Франківськ, вул. Максимовича, 13 каб. 309
E-mail:	nataliur1980@gmail.com
Консультації викладача	Вт. 14.00-16.00

1. Коротка анотація до курсу: Актуальність вивчення навчальної дисципліни «Міжнародні стандарти захисту прав людини» зумовлюється тим, що для підготовки майбутніх юристів цей предмет належить до циклу навчальних дисциплін у програмі вищої юридичної освіти.

Міжнародні стандарти захисту прав людини є теоретичною основою сукупності знань та вмінь, що формують фахівця у галузі права та покликана забезпечити підготовку висококваліфікованих фахівців, здатних самостійно і на високому професійному рівні орієнтуватись у сучасних міжнародно-правових проблемах, пов'язаних із захистом прав людини та приймати адекватні рішення з урахуванням сучасних світових тенденцій.

Вивчення дисципліни «Міжнародні стандарти захисту прав людини» є критично актуальним для України через необхідність гармонізації національного законодавства з європейськими нормами, посилення захисту прав громадян у судах (особливо в ЄСПЛ) та формування правової культури, заснованої на верховенстві права, демократії та повазі до основоположних свобод у складних сучасних реаліях.

2. Формат курсу: Очний та/або змішаний.

3. Компетентності, які мають бути сформовані у результаті опанування навчальної дисципліни:

Інтегральні компетентності: Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері правоохоронної діяльності.

Загальні компетентності:

- ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК4. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- ЗК5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК6. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.
- ЗК7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК8. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні компетентності:

СК1. Усвідомлення функцій держави у сфері правоохоронної діяльності, способів та механізмів реалізації цих функцій.

СК3. Здатність до критичного мислення та системного аналізу правових явищ.

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацювати, аналізувати та узагальнювати правову інформацію з різних джерел.

СК5. Здатність визначати придатні для юридичного аналізу факти, систематизувати одержані результати, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК8. Здатність ефективно застосовувати сучасну техніку та інформаційні технології, використовувати технічні засоби, спеціалізовані інформаційно-пошукові системи, бази та банки даних, а також відповідне програмне забезпечення для захисту прав і свобод людини, власності, суспільних відносин від протиправних посягань..

4. Програмні результати навчання:

ПРН3. Розуміти та професійно застосовувати понятійний апарат права та правоохоронної діяльності.

ПРН4. Формулювати і перевіряти гіпотези, виокремлювати юридично значущі факти, виявляти причинно-наслідкові зв'язки в діях і явищах для прийняття оптимального рішення в конкретних ситуаціях.

ПРН6. Знати і розуміти принципи доброчесності та норми етичної поведінки, дотримуватися їх у професійній діяльності.

ПРН7. Взаємодіяти із суб'єктами забезпечення публічної (громадської) безпеки і порядку, а також здійснювати комунікацію з фізичними та юридичними особами з метою виконання завдань у сфері правоохоронної діяльності.

ПРН8. Здійснювати пошук інформації у доступних джерелах, аналізувати і оцінювати її для повного та всебічного встановлення обставин, необхідних для виконання професійних завдань.

ПРН10. Виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.

ПРН11. Знати і розуміти сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

ПРН13. Знати і розуміти вимоги законодавства, здійснювати кваліфікацію адміністративних та кримінальних правопорушень, грамотно оформлювати процесуальні

документи, що використовуються під час провадження у справах про адміністративні та кримінальні правопорушення, застосовувати превентивні та примусові поліцейські заходи.

ПРН 14. Здійснювати пошук та аналіз новітньої інформації у сфері правоохоронної діяльності, мати навички саморозвитку та самоосвіти протягом життя, підвищення професійної майстерності, вивчення та використання передового досвіду у сфері правоохоронної діяльності.

ПРН 16. Застосовувати превентивні та примусові заходи, спрямовані на усунення загроз життю та здоров'ю фізичних осіб, публічному (громадському) порядку та безпеці, майну, законним інтересам держави, які виникли (або можуть виникнути) внаслідок учинення кримінальних або адміністративних правопорушень.

ПРН 17. Використовувати методи та засоби забезпечення публічної (громадської) безпеки та порядку, протидії злочинності, дотримуватися прав і свобод людини і громадянина, здійснювати заходи щодо попередження та припинення нелегальної (незаконної) міграції та інших загроз національній безпеці держави.

5. Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин (ДФ)	Загальна кількість годин (ЗФ)
лекції	20	10
семінарські заняття	20	10
індивідуальна робота	20	25
самостійна робота	60	75
всього	120	120

6. Технічне й програмне забезпечення/обладнання – доступ до мережі Internet за умови змішаного формату курсу, конспект лекцій, система мультимедійних презентацій та засоби інтерактивного навчання, мультимедійне забезпечення в порталі ZOOM.

7. Зміст освітнього компонента:

Лекційні заняття			
	Опис змісту навчання (теми)	ДФ год.	ЗФ год.
Тема 1.	Становлення та розвиток міжнародних стандартів захисту прав людини в історії політико-правової думки	2	2
Тема 2.	Правова основа міжнародних стандартів захисту прав людини	2	
Тема 3.	ООН та інші універсальні органи у міжнародному механізмі захисту прав людини	2	2
Тема 4.	Система регіональних органів у міжнародному механізмі захисту прав людини	2	2
Тема 5.	Африканська система захисту прав людини	2	2
Тема 6.	Міжарабська система захисту прав людини	2	

Тема 7.	Європейська система захисту прав людини	2	
Тема 8.	Застосування практики та рішень ЄСПЛ у національно-правовій системі України	2	2
Тема 9.	Обмеження прав та свобод людини в умовах надзвичайного стану	2	
Тема 10.	Права людини під час збройних конфліктів	2	
Всього		20	10

Семінарські, практичні заняття			
	Опис змісту навчання (теми)	ДФ год.	ЗФ год.
Тема 1.	Становлення та розвиток міжнародних стандартів захисту прав людини в історії політико-правової думки	2	-
Тема 2.	Правова основа міжнародних стандартів захисту прав людини	2	2
Тема 3.	ООН та інші універсальні органи у міжнародному механізмі захисту прав людини	2	2
Тема 4.	Система регіональних органів у міжнародному механізмі захисту прав людини	2	2
Тема 5.	Африканська система захисту прав людини	2	-
Тема 6.	Міжарабська система захисту прав людини	2	-
Тема 7.	Європейська система захисту прав людини	2	-
Тема 8.	Застосування практики та рішень ЄСПЛ у національно-правовій системі України	2	2
Тема 9.	Обмеження прав та свобод людини в умовах надзвичайного стану	2	-
Тема 10.	Права людини під час збройних конфліктів	2	2
Всього		20	10

Самостійна робота			
	Опис змісту навчання (наприклад, теми або видинавчальної активності)	ДФ год.	ЗФ год.
Тема 1.	Становлення та розвиток міжнародних стандартів захисту прав людини в історії політико-правової думки	6	8
Тема 2.	Правова основа міжнародних стандартів захисту прав людини	6	8
Тема 3.	ООН та інші універсальні органи у міжнародному механізмі захисту прав людини	6	8
Тема 4.	Система регіональних органів у міжнародному механізмі захисту прав людини	6	8
Тема 5.	Африканська система захисту прав людини	6	8
Тема 6.	Міжарабська система захисту прав людини	6	6
Тема 7.	Європейська система захисту прав людини	4	6
Тема 8.	Застосування практики та рішень ЄСПЛ у національно-правовій системі України	4	6
Тема 9.	Обмеження прав та свобод людини в умовах надзвичайного стану	4	6
Тема 10.	Права людини під час збройних конфліктів	6	5

Підсумковий контроль		6	6
Всього		54	69

Індивідуальні завдання		
Опис змісту індивідуального завдання	ДФ год.	ЗФ год.
Підготовка реферату (доповіді) або презентації в межах питань, що розглядаються на лекційних та практичних заняттях. Доповідь являє собою інформаційне повідомлення.	20	25

8. Система оцінювання

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

Накопичувальна. Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

Поточний контроль знань здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня знань студентів.

Методи поточного контролю: Усне опитування здобувачів вищої освіти, вирішення практичних завдань, тестові завдання, проектний метод (складання типових документів); кейс-метод, ситуаційні завдання, ділові ігри.

Рубіжний контроль.

Проводиться після вивчення відповідних тем або блоку тем з метою з'ясування ступеню засвоєності здобувачами вищої освіти відповідного об'єму опрацьованого та вивчення матеріалу та подальшої оцінки рівня отриманих знань. Форми проведення рубіжного контролю: контрольна робота, колоквиум.

Індивідуальне завдання.

Підготовка есе, реферату (тез доповіді) або презентації в межах питань, що розглядаються на лекційних та практичних заняттях. Аналіз законодавства та судової практики. Здобувач вищої освіти самостійно обирає об'єкт та предмет дослідження.

Підсумковий контроль.

Проводиться у формі екзамену.

9. Шкала оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Оцінка за національною шкалою	
				Екзамен	Залік
90-100	A	відмінно	Здобувач вищої має глибокі і системні знання, вміє узагальнювати теоретичний матеріал, співвідносити загальні знання з конкретними ситуаціями; засвідчив уміння критично оцінювати варіантні підходи щодо сутності норм та уявлень; оволодів навиками аналізувати, моделювати та адекватно оцінювати ситуацію; обізнаний з науковими працями вітчизняних та зарубіжних спеціалістів в даній галузі; матеріал викладає логічно, послідовно та переконливо; самостійно розкриває власні обдарування і нахили	відмінно	Зараховано
82-89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим	добре	

			обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.		
74-81	C	добре	Здобувач вищої освіти вмє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.		
64-73	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.	задовільно	
60-63	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.		
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.	незадовільно	Не зараховано
0-34	F	Незадовільний з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.		

10. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Завдання, які виконуються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (половина балів з максимально можливих). Перескладання модулів відбувається із дозволу Директора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: визначається Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», Положенням «Про дотримання академічної доброчесності в Івано-Франківського навчально-наукового юридичного інституту Національного університету «ОЮА». Дотримання академічної доброчесності передбачає:

самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання.

Вимоги до семінарських занять	Семінарські заняття передбачають обговорення питань теми, розгляд нормативно-правової бази, проведення дискусій з основних проблем і питань, які розглядаються на семінарському занятті. Робота на семінарському занятті передбачає усне та письмове опитування.
Вимоги до індивідуальної роботи	При написанні рефератів з навчальної дисципліни «Міжнародні стандарти захисту прав людини» студенти повинні не лише здійснити реферування теоретичного матеріалу, але й ознайомитись і опрацювати спеціальну літературу та нормативно-правові акти, які стосуються обраної теми роботи та провести її детальний теоретико-прикладний аналіз.
Вимоги до самостійної роботи	Самостійна робота здобувачів вищої освіти полягає в опрацюванні проблемних теоретичних та практичних питань, написанні рефератів, ессе, тез та статей. Виконання самостійної роботи оцінюється під час проведення семінарського заняття у вигляді опитування в тому числі за питаннями, які виносяться на самостійну роботу.
Умови підсумкового контролю	Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю, екзамену

11. Рекомендована література

11.1. Основна:

1. Антонович М. Міжнародне публічне право : підручник. Видавництво рінком Інтер. 2023. 516 с.
2. Войціховський А. В. Міжнародне право : підручник. Харків: Харків. нац. унт внутр. Справ. 2020. 544 с.
3. Гончаров В. В. Міжнародний захист прав людини. Навчальний посібник для підготовки до ЄФВВ. 2025. 300 с.
4. Журавльов Д. В., Дрозд О. Ю. та ін. Міжнародне гуманітарне право. Особливості застосування в умовах збройної агресії РФ проти України. Видавничий дім "Професіонал". 2024. 598 с.
5. Застосування норм міжнародного гуманітарного права в національній судовій практиці. Методичний посібник для проведення одноденних тренінгів / Упоряд.: М. Єлігулашвілі, Д. Свиридова, О. Семенюк, Т. Фулей. Київ : УГСПЛ. 2020.
6. Захист прав людини в сучасному міжнародному та європейському праві : навч.-метод. посібник / Х. Бехруз, А. Гриб [та ін.] ; за ред. Х. Бехруз; НУ "Одес. юрид. академія". Одеса : Фенікс. 2023. 62 с. (Серія: навчально-методичні посібники). URL:<https://doi.org/10.32837/11300.27334>.
7. Манукян В. І. Страсбурзьке право. Європейський суд з прав людини. Теорія, принципи, практика. К: Норма права. 2023. 596 с.
8. Міжнародне право та євроінтеграційні перспективи України: сучасні виклики : колективна монографія / Х. Н. Бехруз, М. Р. Аракелян, С. С. Андрейченко [та ін.]. Одеса : Фенікс. 2023. 464 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/26023>.
9. Міжнародний захист прав людини : навч.-метод. посіб. для здобувачів першого (бакалавр.) рівня вищ. осв. галузі знань 08, спец. 081 "Право" та галузі знань 29, спец. 293 "Міжнародне право" [Електронне видання] / уклад.: Г. М. Гриб, Д. О. Гребенюк, В.Ю. Дронов ; Нац. ун- т "Одеська юрид. академія". Одеса, 2025. 144 с. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/163d6966-7529-4c00-b5a2-311316ce5534/content>.
10. Основи міжнародно-правових стандартів прав людини : навчально-методичний посібник / за ред. О. В. Бігняка. Херсон : Гельветика. 2019. 168 с. URL: <https://hdl.handle.net/11300/15563>.

11. Права людини у міжнародному праві: підручник / за заг. ред. канд. юрид. наук, доцента А. В. Войціховського; [Бакумов О. С., Варунц Л. Д., Войціховський А. В., Гудзь Т. І. та ін.] Харків: ООО "Планета-Принт". 2021. 404 с. 95.
12. Права і свободи людини та їх дотримання під час дії воєнного стану. Київ: Видавничий дім "Професіонал". 2022. 310 с.
13. Сироїд Т. Л., Фоміна Л. О. Міжнародне право прав людини: підручник. Видавництво Юрінком Інтер. 2023. 584 с.
14. Сучасна концепція прав людини: європейське праворозуміння : навч.-метод. посіб. [Електронне видання] / Х. Н. Бехруз, М. В. Грушко, К. В. Мануїлова, Т. С. Федорова ; НУ "Одеська юридична академія. Одеса : Фенікс. 2023. 143 с.
15. Терлецький Д. С., Марусяк О. В., Батан Ю. Д., Афанасьєва М. В. та ін. Права людини в особливих правових режимах: досвід України: монографія. Одеса: Гельветика. 2022. 356 с. URL: <https://doi.org/10.32837/11300.16137>.
16. Тихомиров О. О. Права людини: інформаційний вимір : монографія / О. О. Тихомиров. Одеса : Видавництво "Юридика". 2023. 304 с.
17. Чистякова А. Права людини в умовах воєнного стану. Законодавство. Судова практика. 2024. 316 с.
18. Шуміло І. А. Міжнародна система захисту прав людини: навчальний посібник. Київ: Голембовська О.О. 2018. 168 с. URL: https://arm.navs.edu.ua/books/tdp_2024/info/4lit.html.

Нормативні акти:

1. Статут Організації Об'єднаних Націй і Статут Міжнародного Суду. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_010#Text.
2. Загальна декларація прав людини (1948). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015.
3. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права (1966) URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text.
4. Перший факультативний протокол до Міжнародного пакту про громадянські і політичні права URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_086#Text.
5. Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text.
6. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
7. Європейська конвенція з прав людини з поправками, внесеними відповідно до положень Протоколів № 11, 14 та 15 з Протоколами № 1, 4, 6, 7, 12, 13 та 16. URL: https://www.echr.coe.int/documents/convention_ukr.pdf.
8. Декларація про принципи міжнародного права, що стосуються дружніх відносин та співробітництва між державами відповідно до Статуту Організації Об'єднаних Націй 1970 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_569#Text.
9. Гаазька конвенція про закони і звичаї війни на суходолі (Конвенція IV) та додаток до неї: Положення про закони і звичаї війни на суходолі. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_222#Text.
10. Конвенція про поліпшення долі поранених і хворих у діючих арміях 1949 року (Женевська конвенція I 1949 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_151#Text.
11. Конвенція про поліпшення долі поранених, хворих та осіб, які зазнали корабельної аварії, із складу збройних сил на морі 1949 року (Женевська конвенція II 1949 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_152#Text.
1. Конвенція про поводження з військовополоненими 1949 року (Женевська конвенція III 1949 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_153#Text.

12. Конвенція про захист цивільного населення під час війни 1949 року (Женевська конвенція IV 1949 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_154#Text.
13. Додатковий протокол до Женевських конвенцій 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), 1977 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_199#Text.
14. Додатковий протокол до Женевських конвенцій 1949 року, що стосується захисту жертв збройних конфліктів не міжнародного характеру (Протокол II) 1977 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_200#Text.
15. Додатковий протокол до Женевських конвенцій 1949 року, що стосується прийняття додаткової розпізнавальної емблеми (Протокол III) 2005 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g74#Text.
16. Хартія економічних прав та обов'язків держав від 12 грудня 1974 р. URL: <https://legal.un.org/avl/ha/cerds/cerds.html>.
19. Міжнародний біль про права людини. URL: https://esu.com.ua/search_articles.php?id=65140.
20. Європейська соціальна хартія (переглянута) 1996 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_062.
21. Заключний акт Наради з безпеки та співробітництва в Європі 1975 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_055.
22. Статут Ради Європи. 1949. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001#Text.
23. Регламент Європейського суду з прав людини 2003 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_067.
24. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23 лютого 2006 р. № 3477-IV (із змін.). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>.
25. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 02.12.2012 № 3477-IV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>.

11.2. Допоміжна:

1. Бондарчук Я.П. «Критерії правомірного обмеження принципу свободи». Науковий вісник УжНУ. Серія: Право. 2024.
2. Барсук Д. М. Міжнародний механізм забезпечення прав людини в умовах воєнного стану. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. Том 1 № 87 (2025) С. 137-143 URL: <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/324566>.
3. Бехруз Х. Н., Аракелян М. Р., Мануїлова К. В. Практика Європейського суду з прав людини щодо експропріації та прав власності. Право та державне управління. 2023. № 1. С. 261-265.
4. Бурма С.К. Дружнє врегулювання в практиці органів міжамериканської системи захисту прав людини. Вісник Південногорегіонального центру Національної академії правових наук України. 2015. № 3. С.168-175.
5. Гавриленко О. А., Реньов Є. В. Право на захист: міжнародно-правовий аспект. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. № 3. С. 532-535. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-3/119>.
6. Гаргат-Українчук О. М., Юрчишин Н. Г. Захист прав дитини в умовах воєнного стану. Європейські перспективи. 2026. №1. С. 12-17.
7. Гаргат-Українчук О. М., Юрчишин Н. Г. Проблематика дотримання прав людини в умовах воєнного стану. Право. UA: науково-практичний журнал. Дрогобич:

ТзОВ «Дрогобицька міська друкарня». № 4, 2024. С. 16-21. https://pravo.unesco-socio.in.ua/wp-content/uploads/archive/Pravo-ua-2024-4/Pravo_ua_2024_4_016.pdf.

8. Гаргат-Українчук О.М., Юрчишин Н.Г. Юрисдикція Міжнародного кримінального суду. Війна в Україні: зроблені висновки та незасвоєні уроки : збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції (21 лютого 2025 року) / упоряд. У. О. Цмоць. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2025. С.118-119.

9. Мендик Л. В., Юрчишин Н. Г. Поняття збройного конфлікту в міжнародному гуманітарному праві. Удосконалення професійної компетентності викладача юридичних дисциплін: матеріали Всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 6 лютого-19 березня 2023 року. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2023. С. 84-88.

10. Гаргат-Українчук О. М., Юрчишин Н. Г. Проблеми міжнародного захисту прав людини. Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів ХХІ століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 19 травня 2023 року. Одеса, 2023. <https://hdl.handle.net/11300/26264>.

11. Мендик Л. В., Юрчишин Н. Г. Окремі питання юрисдикції Міжнародного кримінального суду. Проблеми реформування кримінальної юстиції України: збірник за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Чернівці, 25-26 травня 2023 року) / відп. ред.: В.М.Юрчишин, О.В. Попович. Чернівці: Технодрук, 2023. С.13-17.

12. Юрчишин Н. Г. Порядок збору інформації / доказів та їх документування для Міжнародного кримінального суду. Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів ХХІ століття» (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права) : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 червня 2022 р.) / за загальною редакцією С. В. Ківалова. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Т. 1. С. 452-455. <https://hdl.handle.net/11300/19398>.

13. Гриньо Д.Д. Обмеження прав і свобод людини в умовах воєнного стану в Україні. Часопис Київського університету права. 2023.

14. Громовенко К. В. Проблеми загальних принципів права в міжнародному праві. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. 2021. № 49. С. 176-179.

15. Грушко М. В. Окремі аспекти захисту цивільного населення в період окупації: Автономна Республіка Крим та м. Севастополь. Право і суспільство. 2020. № 5. С. 230-238.

16. Здрик І. Концепція соматичних прав людини: теоретико-правові підходи до розуміння URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wpcontent/uploads/2022/03/4.pdf>.

17. Карвацька С.Б., Лабик А.Р., Строїч М.І. Реалізація принципу еволюційного тлумачення цифрових прав людини у практиці ЄСПЛ. Юридичний науковий електронний журнал. 2024. № 12. С. 428-431.

18. Капітан О.І., Саміло А.В. Міжнародне гуманітарне право як результат викликів збройних конфліктів. Аналітично-порівняльне правознавство. № 5. 2024. С. 892-899. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.05.13698>.

19. Каненберг-Сандул О. К. Проблеми та перспективи захисту прав людини в режимі військової окупації конфліктів. Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція, присвячена 25-річчю Національному університету «Одеська юридична академія», 19 травня 2023 року, м. Одеса: збірник матеріалів конференції. Одеса. 2023.

20. Кузенко У. І. Загальна декларація прав людини як джерело універсальних міжнародно-правових стандартів прав людини. Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. 2020. № 9 (21). С. 36–42.

21. Лазарева М.Д. Стан забезпечення прав людини в Україні на сучасному етапі. Юридичний науковий електронний журнал. № 1. 2020. С. 51-53. URL: http://lsej.org.ua/1_2020/13.pdf.

22. Львова Є. О. Міжнародно-правовий механізм гуманітарної допомоги як міждисциплінарного інструменту захисту прав людини. Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Право. 2024. Вип. 28. С. 79-87. URL: <https://visnyk.mu.edu.ua/index.php/pravo/article/view/318/313>.

23. Мануїлова К.В. Процедура реадмісії та її відповідність міжнародним та європейським стандартам прав людини. Держава та регіони. Серія: Право. 2024. № 1. С. 125-130. URL: http://www.law.stateandregions.zp.ua/archive/1_2024/21.pdf.

24. Марценко Н., Грушко М. Гуманітарний доступ під час збройних конфліктів. Університетські наукові записки. 2021. № 6 (84). С. 102-110. URL: https://unz.univer.km.ua/article/view/84_102-110/pdf.

25. Мельниченко Б. Б. Забезпечення прав і свобод людини і громадянина в Україні в умовах воєнного стану. Юридичний науковий електронний журнал № 4. 2023. С. 106-109. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-4/23>.

26. Наливайко О.І., Братішко Н.А. Поняття та особливості міжнародно-правових стандартів прав людини. URL: <https://app-journal.in.ua/wpcontent/uploads/2023/05/73.pdf>.

11.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті:

<http://www.president.gov.ua> – Президент України

<http://www.rada.gov.ua> – Верховна Рада України

<http://www.ombudsman.kiev.ua> – Уповноважений Верховної Ради з прав людини

<http://www.kmu.gov.ua> – Кабінет Міністрів України

<http://www.minjust.gov.ua> - Міністерство юстиції України

<http://www.scourt.gov.ua> – Верховний Суд

<http://www.ccu.gov.ua> - Конституційний Суд України

<https://www.gp.gov.ua> – Офіс Генерального прокурора

<http://www.niss.gov.ua> – Національний інститут стратегічних досліджень

<http://parlament.org.ua> - Лабораторія законодавчих ініціатив

<http://nbuv.gov.ua> - Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського

**Кандидат юридичних наук,
доцент кафедри міжнародного,
конституційного та адміністративного права**

Наталія ЮРЧИШИН